

اختیارات مدیران شرکتهای دولتی در اجرای بودجه

منوچهر انوری زاده نایینی (۱) (قسمت دوم)

در شماره پیش ضمن اشاره به منابع اصلی شناخت اختیارات و مسؤولیتهای مدیران شرکتهای دولتی شامل قوانین و مقررات عمومی و همچنین اساسنامه و آیین نامه های مالی و معاملاتی خاص هر شرکت، به طور اختصار به معرفی و تشریح بخشی از مراحل اداری و اجرایی بودجه در قانون محاسبات عمومی و آیین نامه معاملات شرکت برق منطقه ای تهران پرداخته شد. در این شماره نیز ادامه موضوع در بررسی آیین نامه معاملات شرکت برق منطقه ای تهران (۲) پی گرفته می شود.

۱-۱-۲- علاوه بر موارد مذکور در جدول اختیارات و مسؤولیتهای مدیر عامل و هیأت مدیره، که از تشریفات مربوط به مزایده و مناقصه مستثنی شده است، مواردی از قبیل معاملاتی که به تشخیص هیأت وزیران به ملاحظه صرفه و صلاح دولت باید مستور بماند، چاپ و صحافی، مخارج مربوطه حوادث مهم و ناگهانی کشوری از قبیل جنگ و آتش سوزی و... براساس مقررات خاص که به تصویب هیأت وزیران رسیده باشد، به ترتیب به موجب بندهای ۹ و ۱۰ و ۱۲ ماده یک آیین نامه معاملات شرکت برق منطقه ای تهران به عنوان معاملات مستثنی شده از انجام مناقصه شمرده شده اند.

۳- انتخاب و ارجاع کار به مهندسین مشاور از بخش اعتبارات جاری

براساس تبصره ۲ ماده یک آیین نامه معاملات شرکت برق منطقه ای تهران ارجاع کار به مهندسین مشاور که از محل اعتبارات جاری شرکت انجام می گیرد با رعایت ضوابط مقرر در ماده ۶ همین آیین نامه با تصویب هیأت مدیره و تایید وزیر نیرو خواهد بود. (۱)

۴- انتخاب و ارجاع کار به مهندسین مشاور از بخش اعتبارات عمومی

اختیارات کلی مربوط به انتخاب و ارجاع کار به واحدهای خدمات مشاوره در طرحهای عمرانی که اعتبارات آن از محل درآمد عمومی کشور می باشد به موجب مفاد ماده ۲۲ قانون برنامه و بودجه و آیین نامه های مصوب هیأت وزیران از جمله آیین نامه تشخیص صلاحیت و رتبه بندی واحدهای خدمات مشاوره و آیین نامه ارجاع کار به مهندسین مشاور و کارشناسان، به شرح جدول زیر می باشد:

۱-۴- تفویض اختیارات سازمان برنامه و بودجه به دستگاه اجرایی در مورد انتخاب و ارجاع کار به مهندسین مشاور

سازمان برنامه و بودجه با توجه به ماده ۲۲ آیین نامه و در اجرای آیین نامه تشخیص صلاحیت و رتبه بندی واحدهای خدمات مشاوره و به موجب ماده ۶ آیین نامه ارجاع کار به مهندسین مشاور و کارشناسان، ضمن تهیه فهرست اسامی واحدهای خدمات مشاوره و تشخیص صلاحیت و رتبه بندی شده به تفکیک رشته یا گرایش و رتبه و با ذکر حداقل و حداکثر مبلغ کار یا حق الزحمه مناسب و مقدار کار مجاز قابل ارجاع به آنها و ابلاغ آن به دستگاههای اجرایی و سازمانهای برنامه و بودجه استانی (۲) برای انتخاب و ارجاع کار سه طریق زیر را قائل شده است:

۱- در صورتی که مبلغ کار یا حق الزحمه تا حد سقف مربوط به حداکثر مبلغ کار یا حق الزحمه مناسب مربوط به رتبه یک رشته ها و گرایشهای مندرج در فهرست (پیوست بخشنامه مذکور) باشد، مطابق بند الف بخشنامه اقدام خواهد شد.

جدول اختیارات کلی تشخیص صلاحیت و رتبه بندی و ارجاع کار به واحدهای خدمات مشاوره

تشخیص صلاحیت و رتبه بندی	
()	

انتخاب واحد خدمات مشاوره و ارجاع کار به استناد تبصره ۳ ماده ۶ آیین نامه ارجاع کار به مهندسين مشاور و کارشناسان به دستگاه اجرائي واگذار شده است، تا با رعایت سایر شرایط بند مذکور از قبیل: وجوه اعتبار درموافقتنامه مبادله شده با سازمان، تطابق شرح اعم خدمات مربوط به رشته، رشته و گرایش با جدول ابلاغ شده مربوط و در صورت عدم تطابق تمام یا قسمتی از کار با شرح مذکور با هماهنگی قبلی با دفتر امور مشاوران و سازندگان سازمان برنامه و بودجه اقدام نماید.

۲- در صورتی که مبلغ کار یا حق الزحمه مناسب مربوط به (رتبه يك) رشته‌ها یا گرایش‌های مندرج در فهرست (پیوست بخشنامه مذکور) بیشتر باشد، مطابق (بند ب بخشنامه) اقدام می‌شود. انتخاب واحد خدمات مشاوره براساس ماده ۶ آیین نامه ارجاع کار به مهندسين مشاور و کارشناسان از طریق کمیته‌ای مرکب از نمایندگان دستگاه اجرائي و سازمان برنامه و بودجه با رعایت سایر شرایط این بند انجام می‌پذیرد.

۳- در صورتی که به کارگیری تخصص‌های متنوع در مورد خدمات مشاوره لازم باشد یا مبلغ کار با حق الزحمه مورد نظر از مبالغ اعلام شده حداکثر کار یا حق الزحمه

(بالاترین رتبه) رشته یا گرایش مربوط بیشتر باشد و بالاخره استفاده از همکاری گروه واحدهای خدمات مشاوره داخلی یا داخلی و خارجی مورد نیاز باشد، لازم است مراتب توسط دستگاه اجرائي به دفتر امور مشاوران و سازندگان و پیمانکاران سازمان برنامه اعلام شود.

برای انتخاب واحد خدمات مشاوره در این خصوص از طریق کمیته انتخاب مشاوران اقدام خواهد شد. در سایر موارد روش انجام کار به شرح زیر است:

۱- ارجاع کار به مهندسين مشاور حقیقی (بند ۵ بخشنامه):

فرم درخواست انتخاب واحد خدمات مشاوره توسط دستگاه اجرائي تکمیل و به دفتر امور مشاوران و سازندگان ارسال تا نسبت به معرفی کارشناس حقیقی که صلاحیت آن مورد تایید واقع و رتبه بندی شده باشد، براساس ضوابط، توسط کمیته انتخاب مشاوران (ماده ۶ آیین نامه ارجاع کار به مشاور و کارشناسان) اقدام شود.

۲- استفاده از خدمات مهندسي موسسات و دفاتر فني خدمات مشاوره در بخش دولتي یا عمومي: در صورت اخذ صلاحیت که به صورت موردی به تایید امور مشاوران و ... رسیده باشد، صرفاً مطابق روش مذکور در بند ۲ فوق‌الذکر (بند ب بخشنامه) اقدام می‌شود.

۳- استفاده از خدمات واحدهای خدمات مشاوره خارجي ((۳))

با تشخیص کمیته‌ای متشکل از نمایندگان دستگاه اجرائي و سازمان برنامه و بودجه با رعایت ماده ۹ آیین نامه ارجاع کار به مهندسين مشاور و کارشناسان اقدام می‌شود. در این صورت چنانچه برای خدمات مشاوره مورد نیاز با تایید بالاترین مقام دستگاه اجرائي (مدیر عامل)، استفاده از خدمات مشاور خارجي ضرورت داشته باشد، مراتب براساس گزارش توجیهی دستگاه اجرائي در کمیته فوق‌الذکر (ماده ۶ آیین نامه انتخاب مهندس مشاور) مطرح و در صورت تصویب کمیته و تایید دبیرخانه شورای عالی فني سازمان برنامه و بودجه جهت اجرا به دستگاه اجرائي ابلاغ خواهد شد

		مبلغ حق الزحمه
()		*
()		
	-	

۴- در مواردی که برای انجام خدمات مشاوره آنها شرح خدمات استاندارد در رشته مربوطه تهیه نشده است یا نرخ خدمات موجود مناسب نیست، نرخ خدمات تهیه شده توسط دستگاه اجرائي در هیأت قراردادهای مهندسين مشاور متشکل از نمایندگان دستگاه اجرائي، دفتر فني و دفتر بخش مرتبط با سازمان برنامه و بودجه بررسی و پس از ابلاغ قابل اجرا خواهد بود. ((۴))

۵- در مورد کارهایی که برای انجام خدمات مشاوره آنها در رشته مربوط حق الزحمه مصوب موجود نبوده یا حق الزحمه مصوب موجود برای خدمات آنها مناسب نیست انتخاب مهندس مشاور و تعیین حق الزحمه آن به شرح جدول زیر خواهد بود: (۵) ادامه دارد

* در این نوع قراردادها ابلاغ خدمات اضافی به استناد مفاد قرارداد تا ۱۰۰ میلیون ریال مجاز خواهد بود. ادامه دارد

۱- عضو هیأت مدیره و قائم مقام مدیر عامل شرکت توزیع نیروی برق جنوب غرب تهران
۲- آیین نامه معاملات برق تهران به دلیل مشابهت عمده با آیین نامه معاملات سایر شرکتهای برق منطقه ای و هم به دلیل سابقه کار طولانی و احاطه نویسنده به این آیین نامه انتخاب شده است.

۳- نکته قابل توجه این است که علی رغم اهمیت استفاده از خدمات مهندسی مشاور ذی صلاح، در مورد تشخیص و تعیین صلاحیت مهندسین مشاور نه تنها در آیین نامه مذکور به آن اشاره ای نشده است، بلکه دلیل ذکر انتخاب مشاورین در قالب معاملات مستثنی شده از تشریفات مناقصه (ماده ۱) و همچنین در فصل سوم آیین نامه مربوطه روشهای مناقصه (ماده ۶) مشخص نشده است.

به نظر اینجانب تا رفع ابهامات و اشکالات آیین نامه ای اصلاح است اجرای مفاد تبصره ۲ بند ۱۲ و همچنین ماده ۶ آیین نامه معاملات شرکت برق منطقه ای تهران را هم ردیف مناقصه محدود در معاملات عمده تلقی و مشابه اقدامات موضوع تبصره یک ماده ۵ همین آیین نامه، نسبت به تشخیص صلاحیت مهندسین مشاور توسط هیأتی که به همین منظور به پیشنهاد مدیر عامل و تصویب هیأت مدیره انتخاب می شوند اقدام نمود.

۴- فهرست و روش انتخاب و ارجاع کار به واحدهای خدمات مشاوره بخشنامه شماره ۶۸۸۸ - ۱۰۲-۳۵۷۷/۵۰ مورخ ۲۱/۶/۱۳۷۵ شامل شرح فوق می باشد.

۵- همزمان با تهیه این مقاله به موجب اخبار منتشره در جراید بعد از ظهر تهران (اطلاعات شنبه مورخ ۸ دیماه ۷۵) ماده ۳ از طرح حداکثر استفاده از توان فنی - مهندسی و اجرایی کشور در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ ۵ دیماه ۷۵ مجلس شورای اسلامی به تصویب رسید و به موجب ماده ۳ طرح مذکور از تاریخ تصویب این قانون، ارجاع کارهای خدمات مهندسی مشاور و پیمانکاری ساختمانی و تاسیساتی و ... صرفاً به موسسات و شرکتهای داخلی مجاز است و در صورت عدم امکان با پیشنهاد دستگاه اجرایی و تصویب شورای اقتصاد و مشارکتهای شرکتهای ایرانی و خارجی منوط به اینکه سهم ارزی خدمات شرکت ایرانی حداقل ۵۱% باشد مجاز خواهد بود.

۲-۳ بند ۴ و ۵ پیوست بخشنامه شماره ۱۰۲-۱۱۳۷۵-۳۲۰۰ مورخ ۱۵/۱۱/۱۳۷۴ سازمان برنامه و بودجه

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی